

Tale i Høyesterett 29. februar 2016 – Tore Scheis avskjed

Deres Majestet, Stortingets president, Statsminister, Justisminister, Høyst ærverdige rett, rikets øverste dommere, men først og fremst, kjære Tore Schei.

Jeg vil på vegne av landets over 10 000 advokater gi uttrykk for vår anerkjennelse og takk for ditt fortjenestefulle arbeid som dommer og justitiarius i Høyesterett.

Du har vært advokat i 9 år hos regjeringsadvokaten. Det er et viktig utgangspunkt for ditt mangeårige virke som dommer. Det har sikkert også vært en viktig grunn til at vi har satt pris på hvordan du har opptrådt i retten, ikke minst som rettens formann. Du har alltid vært vennlig, men samtidig fast i din ledelse av forhandlingene. Du har vært en viktig bidragsyter for å skape noe du selv har karakterisert som «seminarformen» i Høyesterett, hvor det sentrale er dialogen mellom dommere og prosessfullmektiger for utdyping av problemstillinger for å komme til bunns i saken.

Det er i første rekke som rettsformann vi advokater har møtt deg i Høyesterett. Vi er imponert over hvordan du – ved siden av de andre viktige oppgavene som justitiarius – har deltatt i Høyesteretts dømmende virksomhet. Vi vet hvor krevende det er å være rettsformann, noe du har vært i mesteparten av din karriere i Høyesterett.

I din tid som justitiarius har vi sett en utvikling i retning av færre saker i avdeling og et større antall saker med forsterket rett. Samtidig har det skjedd en konsentrasjon om de viktige og omtvistede punktene i den enkelte sak. Dette har vært en villet og vellykket utvikling for å styrke Høyesteretts stilling som prejudikatdomstol.

Du har understreket betydningen av advokatenes rolle for å sikre at Høyesterett – både med hensyn til faktum og juss – får et godt grunnlag for å avgjøre saken. Prosedyren i Høyesterett er definitivt en av de største faglige utfordringene for en advokat. Det er også gjennom den muntlige behandlingsformen – som jeg vet at du er en klar tilhenger av – at man får gjennomført det kontradiktoriske prinsipp som er så viktig for en forsvarlig belysning av saken.

Vi er i en bygning som understreker tradisjon og respekt. For folk flest kan den og institusjonen Høyesterett fremstå som litt fryktinngydende, og det er nok mange som har begrenset kunnskap om hva Høyesterett egentlig bedriver. Her har du sett som en viktig oppgave å skape mer åpenhet i forholdet til publikum og media. Jeg registrerer at du nå også har gjort deg til talsmann for innsyn i rettsforhandlingene gjennom nettsendinger eller «streaming» av forhandlingene.

Det arbeidet du har gjort på dette området, er en viktig grunn til at Høyesterett har så høy tillit i det norske samfunnet.

En forutsetning for tillit er også at domstolene – og i særdeleshet Høyesterett – er uavhengige og upartiske. Du har selv en rekke ganger understreket betydningen av dette. En uavhengig domstol er i vårt land en selvfølge ved avgjørelsen av den enkelte sak. Men du har også pekt på betydningen av institusjonell uavhengighet. Vi skal ikke langt utenfor landets grenser for å se viktigheten av dette. Situasjonen i Tyrkia – medlem av Europarådet og et NATO-land – er et skremmende eksempel på hva som kan skje

dersom det gjøres inngrep i dommernes uavhengighet, som er et fundament for rettsstaten. Og la meg føye til at dette har også en side mot nødvendigheten av uavhengige advokater. Uavhengige domstoler forutsetter uavhengige advokater.

Kjære Tore – så til slutt noen mer personlige bemerkninger. Vi har kjent hverandre siden studiedagene, i nærmere 50 år. Du tok en strålende eksamen, men jeg må være ærlig – at du skulle bli høyesterettsjustitiarius var nok ikke til stede i våre samtaler om fremtiden. Du har imidlertid vist at du egentlig er den tilnærmet fødte dommer. At du i tillegg har et nøkternt syn på hvordan man bør innrette sitt liv, har heller ikke vært noen ulempe i ditt virke som høyesterettsdommer og -justitiarius.

Kjære Tore – Takk for din strålende innsats i rettens tjeneste.